

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **P.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej F., so sídlom v B., proti povinnému **J.**, bývajúcemu v M., o **vymoženie 432,85 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8 Er 1248/2007, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 23. októbra 2013 sp. zn. 23 CoE 165/2013, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave z 23. októbra 2013 sp. zn. 23 CoE 165/2013 v potvrdzujúcom výroku a uznesenie Okresného súdu Galanta z 5. decembra 2012 č.k. 8 Er 1248/2007-18 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Galanta na ďalšie konanie.

Odvolicie konanie **z a s t a v u j e**.

Povinnému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Stály rozhodcovský súd v Bratislave (ďalej len „rozhodcovský súd“) rozhodcovským rozsudkom z 3. augusta 2007 sp. zn. S. (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“) uložil povinnému povinnosť zaplatiť oprávnenej 13 040,-Sk s prísl. a tiež náhradu trov rozhodcovského konania.

Na základe rozhodcovského rozsudku podala oprávnená súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie. Následne súdny exekútor požiadal Okresný súd Galanta o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Galanta (ďalej len „exekučný súd“) uznesením z 5. decembra 2012 č.k. 8 Er 1248/2007-18 exekúciu zastavil a náhradu trov exekúcie, súdnemu exekútorovi nepriznal. V odôvodnení uznesenia uviedol, že exekučné konanie zastavil podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“), lebo v rozhodcovskom rozsudku uvádzaná rozhodcovská doložka je neprijateľnou (neplatnou) podmienkou v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Táto doložka totiž založila značnú nerovnováhu práv a povinností zmluvných strán v neprospech povinného a nebola dohodnutá individuálne.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 23. októbra 2013 sp. zn. 23 CoE 165/2013 odvolaním napadnuté uznesenie exekučného súdu potvrdil ako vecne správne s tým, že sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia dodal, že medzi oprávnenou a povinným bola uzatvorená spotrebiteľská zmluva, ktorá obsahovala individuálne nedojednanú a tiež neprijateľnú (neplatnú) zmluvnú podmienku – rozhodcovskú doložku. Rozhodcovský rozsudok preto nemohol byť podkladom pre exekučné konanie.

Uznesenie odvolacieho súdu napadla oprávnená dovolaním, v ktorom navrhla, aby dovolací súd zrušil uznesenia súdov nižších stupňov a vec vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), nedostatkom právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.), nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.), nepodal sa návrh na začatie konania, hoci bol potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.) a nebol dostatočne zistený skutkový stav veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Za odňatie možnosti konať pred súdom označila to, že sa nemohla vyjadriť k ňou predloženým dôkazom, lebo súdy rozhodli bez nariadenia pojednávania. Navrhla, aby dovolací súd prerušil konania v súvislosti s ňou predloženými prejudiciálnymi otázkami, ktoré bližšie špecifikovala v dovolaní a tiež, aby odložil vykonateľnosť uznesenia Krajského súdu v Trnave z 23.10.2013 sp. zn. 23 CoE 165/2013.

Povinný sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu oprávnenou

osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal uznesenie odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a 239 O.s.p.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas oprávneným subjektom – z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a pod.). V exekučnom konaní je procesným právom oprávneného, aby po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd postupom podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) o tejto žiadosti rozhodol.

V zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. je dovolací súd povinný prihliadnuť na vady konania uvedené v § 237 O.s.p. bez ohľadu na to, či v dovolaní boli alebo neboli namietané, a ako boli

špecifikované. Vadu vyplývajúcu z § 237 písm. f/ O.s.p. môže preto dovolací súd vyvodiť aj zo skutočnosti, ktorá nebola v dovolaní namietaná.

V štádiu exekučného konania, v ktorom sa má preskúmať žiadosť súdneho exekútora, o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, zákonu zodpovedajúcim postupom súdu v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku je: I. preskúmanie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrhu na vykonanie exekúcie a exekučného titulu a II. rozhodnutie o žiadosti súdneho exekútora vychádzajúce z výsledkov uskutočneného preskúmania. Uvedené ustanovenie predpokladá, že ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, poverí exekútora vykonaním exekúcie, a že v opačnom prípade zamietne žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o udelenia poverenia na vykonanie exekúcie je prípustné odvolanie. Ak je uznesenie, ktorým sa žiadosť zamietla, právoplatné, súd exekučné konanie aj bez návrhu zastaví, pričom proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie (§ 44 ods. 3 Exekučného poriadku).

V predmetnej veci ale exekučný súd takto nepostupoval a bez rozhodnutia o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, exekúciu zastavil podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. Odvolací súd jeho postup považoval za správny a odvolaním napadnuté uznesenie o zastavení exekúcie potvrdil. Týmto postupom súdov bola oprávnenej odňatá možnosť realizovať svoje procesné právo zodpovedajúce štádiu exekučného konania po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, t.j. právo na rozhodnutie o tejto žiadosti. Na tomto závere nič nemení ani právna úprava obsiahnutá v § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z.

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví a/ z dôvodov uvedených v osobitnom predpise, b/ ak rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a/ a b/ alebo c/ ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku

alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b/ alebo c/.

Citované ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. (týkajúce sa prípadov zastavenia výkonu rozhodnutia alebo exekučného konania iba na návrh) v konaní o výkon rozhodnutia dopadá na procesnú situáciu, ktorej predchádzalo nariadenie výkonu rozhodcovského rozsudku [v ktorej už bol výkon rozhodnutia nariadený uznesením súdu (viď „proti ktorému bol nariadený výkon“)]. Z logiky veci a z toho, že predmetné ustanovenie inak nerobí rozdiely medzi konaním o výkon rozhodnutia a exekúciou vykonávanou podľa Exekučného poriadku, možno dospieť k záveru, že aj s dopadom na exekučné konanie sa ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. vzťahuje na procesnú situáciu, v ktorej exekučné konanie po podaní návrhu na vykonanie exekúcie pokročilo ďalej do štádia, v ktorom už bolo rozhodnuté o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Z ustanovenia § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. možno vyvodit', že toto ustanovenie sa týka rovnakej procesnej situácie; odlišnosťou je, že so zreteľom na podstatu dôvodov uvedených v tomto ustanovení súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastavuje výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu.

Z vyššie uvedeného tak vyplýva, že zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. neprichádza do úvahy pred rozhodnutím exekučného súdu o poverení súdneho exekútora vykonaním exekúcie (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

V predmetnej veci exekučný súd, ako aj odvolací súd, neprípustne „preskočili“ postup podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, keď exekučné konanie zastavili podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. v procesnej situácii, v ktorej neboli dané procesné predpoklady pre tento postup. Pokiaľ exekučný súd dospel k záveru, že rozhodcovský rozsudok nie je vykonateľným exekučným titulom, mal žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietnuť (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), a nie konanie zastaviť podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.

So zreteľom na uvedený nesprávny postup súdov nižších stupňov, i keď nebol v dovolaní namietaný, dospel dovolací súd k záveru, že v exekučnom konaní došlo

k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (hoci z iných dôvodov, než uvádzala oprávnená), ktorá zakladá nielen prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia, ale tiež jeho opodstatnenosť. Dovoláním napadnuté uznesenie exekučného súdu i uznesenie odvolacieho súdu preto zrušil a vec vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie. Vzhľadom na to považoval za nadbytočné zaujímať stanovisko aj k ďalším dovolacím námietkam oprávnenej, ako aj k jej návrhu na prerušenie dovolacieho konania a odloženie vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

V súvislosti s odvolaním, ktoré oprávnená podala proti tej časti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým jej návrh na prerušenie konania zamietol, Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal predovšetkým podmienky, za ktorých môže konať (§ 103 O.s.p.) a dospel k záveru, že v predmetnej veci ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť.

I keď Občiansky súdny poriadok výslovne nevypočítava procesné podmienky konania, možno z neho vyvodiť, že procesné podmienky sú také vlastnosti súdu a účastníkov konania, ktoré musia byť splnené na to, aby sa dosiahol cieľ občianskeho súdneho konania vyplývajúci zo základných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (v prvej hlave prvej časti). Na strane súdu k podmienkam konania patria tie, ktoré vymedzujú jeho práva a povinnosti ako orgánu štátu konať a vydať rozhodnutie. Takouto podmienkou je nepochybne aj funkčná príslušnosť, z úpravy ktorej vyplýva, ktorý súd je príslušný konať a rozhodovať o veci v inštančnom postupe. Chýbajúca funkčná príslušnosť na prejednanie určitej veci predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania.

V prejednávanej veci odvolanie oprávnenej smeruje proti uzneseniu, ktorým krajský súd v odvolacom konaní nevyhovел návrhu oprávnenej na prerušenie konania.

Podľa § 201 O.s.p., účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Podľa § 10 ods. 1 O.s.p. krajské súdy rozhodujú o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov.

Podľa § 10 ods. 2 O.s.p., o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvého stupňa rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Citované zákonné ustanovenia upravujú funkčnú príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tak, že tento súd je príslušný rozhodovať o odvolaniach vtedy, ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu krajského súdu ako súdu prvého stupňa. Spôsobilým predmetom odvolacieho konania sú teda len rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Rozhodnutie krajského súdu o nevyhovení návrhu oprávnenej na prerušenie konania vydané v priebehu odvolacieho konania, nie je rozhodnutím krajského súdu ako súdu prvého stupňa, ale jedná sa o rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 211 ods. 1 výslovne predpokladá rozhodovanie odvolacieho súdu napr. aj o návrhoch podľa § 138 ods. 1 vrátane tých, o ktorých nerozhodol súd prvého stupňa. Odvolací súd sa pri takomto rozhodovaní nestáva súdom prvého stupňa, ale zostáva odvolacím súdom. Napadnuté uznesenie krajského súdu ako odvolacieho súdu teda neobsahuje (neuvádza) chybné poučenie o neprípustnosti odvolania proti tomuto rozhodnutiu.

Oprávnená napadla predmetné uznesenie krajského súdu odvolaním, avšak funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku nie je daná z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie nebolo vydané krajským súdom ako súdom prvého stupňa, ale ako súdom odvolacím.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Podľa § 104 ods. 1 O.s.p. ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Keďže na prejednanie odvolania podaného oprávnenu proti uzneseniu odvolacieho súdu nie je daná funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. V súlade s vyššie citovaným ustanovením bolo preto potrebné konanie o tomto opravnom prostriedku zastaviť bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť napadnutého rozhodnutia.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. (per analogiam). Oprávnená zavinila, že konanie muselo byť zastavené. Povinnému náhradu trov tohto konania nepriznal, lebo v tomto konaní mu žiadne trovy nevznikli i keď mu vzniklo právo na ich náhradu v zmysle ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd, ktorému sa vec vracia, znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. mája 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová